

Mødet den 31. Maj 1917.

Fraværende: N. Joh. Laursen og Simonsen.

1. (J. Nr. 116—1917). Bekendtgørelse af 22. Maj 1917 fra Indenrigsministeriet angaaende **Fremskaffelse af indenlandske Brændselsmaterialier.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 165—1917). Skrivelse af 24. Maj 1917 fra Indenrigsministeriet med Samtykke til, at Kommunen overtager **Garantien for et Laan paa 25000 Kr.,** som af Aarhus Stifts offentlige Midler er tilstaaet **Aarhus Domkirke.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 159—1917). Skrivelse af 23. Maj 1917 fra Indenrigsministeriet med Samtykke til **Afhængelse af en Byggegrund ved Hjarnøgade til Arveprinsesse Carolines Børneasyl.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 19³—1917). Skrivelse af 21. Maj 1917 fra Indenrigsministeriet om **Anvisning af Statstilskud** i Henhold til Dyrtilslovens § 6.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 157—1917). Skrivelse af 19. Maj 1917 fra Ministeriet for offentlige Arbejder om **Approbaton paa Havnens Budget for 1917—18.**

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 522—1916). Indenrigsministeriets Approbation af 19. Maj 1917 paa **Salg af et 4½ □-Meter stort Areal af Nørregade.**

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 22¹—1917). Indenrigsministeriets Approbation af 19. Maj 1917 paa **Købekontrakt, med Murermester H. Hansen ang. en Byggegrund ved Steinmannsgade.**

Toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 9³—1917). Skrivelse af 24. Maj 1917 fra Indenrigsministeriet om **Forhøjelse af Indkvarteringsgodtgørelse** til Kvarterværterne for indeværende Sommerkantonnementsperiodes Vedkommende.

Toges til Efterretning.

9. (J. Nr. 69—1917). Meddelelse fra Bestyrelsen for Hjælpekassen om, at **Andreas Bitsch er ansat som Undersøger fra 15. d. M.**

Toges til Efterretning.

10. (J. Nr. 112—1917). Indstilling fra Dyrtidsudvalget ang. den nærmere Ordning af de af Byraadet vedtagne **Dyrtidsforanstaltninger og Tillægsskattens Udskrivning.**

Fra Dyrtidsudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Efter Modtagelsen af hoslagte Skrivelse fra Aarhus Stiftamt af 24. d. M. der meddeler Byraadet Indenrigsministeriets Skrivelse af 19. s. M. vedrørende de af Byraadet i Henhold til Dyrtidslovens § 2 vedtagne Foranstaltninger, har Udvalget, da Sagen jo har Hast, vedtaget at indstille til Ministeriets Approbation, at den vedtagne Prisnedsættelse af 2 Kr. pr. Maaned for hver Person alene bringes til Anvendelse paa Rugbrød og Mælk saaledes, at Beløbet uddeles i Værdimærker à 50 Øre uden at der gøres nogen Sondring mellem Prisnedsættelsen paa hver af de to nævnte Slags Levnedsmidler.

Udvalget henstiller derhos, at Spørgsmaalet om Grænsen for de Skatteydere, der skal bære den Del af Tillægsskatten for 1917—18, som skal udskrives som personlig Kommuneskat, tages op til Behandling overensstemmende med Dyrtidslovens § 9. Som det vil være i Byraadets Erindring, gik Indstillingen fra Udvalgets Mindretal, der vedtoges af Raadets Flertal, ud paa, at Grænsen sættes til 6000 Kr. i Skatteindtægt, og Udvalgets Flertal, der jo iøvrigt kun indstiller saadanne Foranstaltninger, der kunne rummes under Dyrtidslovens § 1, indstiller samme Grænse med Hensyn til de Skatteydere, der skal bære Tillægsskatten.«

Toges til Efterretning, idet Grænsen for Skatteyderne fastsættes til 6000 Kr.

11. (J. Nr. 116—1917). Skrivelse fra Brændselsnævnet om Oplysning med Hensyn til det til Kommunens Beboeres Husholdninger strengt fornødne Brændselskvantum i Tørv og Brænde for den kommende Vinter.

Fra Belysningsudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Udvalget foreslaar, at der svares Brændselsnævnet, at Byraadet forventer, at der til Beboernes og Kommunens eget Forbrug forventes at blive Brug for 30 Millioner (ca. 13500 tons) Tørv, hvoraf det forventes, at Kommunen ved eget Indkøb vil kunne dække 20 Millioner (ca. 9000 t.), medens Brændselsnævnet anmodes om at indkøbe til Kommunen 10 Millioner (ca. 4500 t.).«

Christensen oplyste, at Belysningsudvalget havde faaet overdraget at forsyne Byen med Brændsel. Naar det omtalte Antal Tørv deltes, kunde det blive 13-1400 til hver Familie i Kommunen.

Det var ikke nok til Vinteren, men naar man regnede med at kunne faa nogle Koks foruden, vilde man i nogen Grad kunne se Vinteren i Møde. Der havde ogsaa været Tale om Indkøb fra Statens Side af tyske Koks, men i hvor stor Udstrækning vidste man endnu ikke. For Øjeblikket forhandlede man med Vognmændene om Kørsel af en Del af Tørvene direkte fra Banevogn, Resten skulde saa ligge ved Havnen i overdækket Tilstand, og derefter vilde man søge at faa en Ordning med Kulhandlerne om at køre dem ud i Byen i mindre Partier. Saa snart Udvalget fik en Oversigt over, hvor mange Tørv man kunde skaffe, vilde det ved Annoncer blive meddelt Beboerne, at Tørvene kunde faas fra Banevogn. Salg af Koks fra Gasværket var standset i Øjeblikket, fordi Udvalget først vilde se, hvor mange Kul, der kunde faas. Hvad Fremskafning af Træ angaar, saa havde Belysningsudvalget intet med dette at gøre. Men det vilde være vanskeligt at skaffe saa meget Træ, at man blot i nogen Grad kunde forsyne Folk med det nødvendige. Det Brænde, der fandtes i vore egne Skove, vilde ikke nær slaa til, hvis hver Familie skulde have blot 1 Rm. Saa maatte det skaffes fra Statsskovene, men der blev Fragten vanskelig, fordi Banerne var saa stærkt optagne. Men det maatte vel nærmest være Skovudvalget, som havde med denne Sag at gøre.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 116—1917). Forslag fra Hr. Jakob Jensen angaaende **Skovning og Indkøb af Brænde og dets Fordeling** saalydende:

»Det paalægges Skovudvalget, dels ved Skovning i Byens egne Skove, dels ved Indkøb fra andre Skove at søge tilvejebragt et saa stort Kvantum Brænde, at Befolkningens Behov bliver

tilfredsstillet. Fordeling til private Forbrugere tænkes ordnet saaledes: Der nedlægges Numre i en Tombolatromle, og Familierne indbydes gadevis til at trække. Hver Familie kan faa 1 Rm i første eller hver følgende Omgang. For at kontrollere Salget maa der ved dette være en Navnefortegnelse over Befolkningen (Vejviseren kan muligvis benyttes), der afkrydses, førend Lodtrækningen finder Sted. Lodsedlerne kan foruden Numrerne paa Brændebunkerne tillige være paaført Prisen paa denne, saaledes at den er færdig til at kvittere paa ved Kassen. For Bagere eller andre næringsdrivende maa hvert ankomne Parti Brænde fordeles ligeligt efter de enkeltes Forbrug.«

J a k o b J e n s e n bemærkede først, at Forslaget var fremkommet for at give Anledning til at drøfte dette vigtige Spørgsmaal. De paatænkte 30 Millioner Tørv vilde ikke slaa til; skulde man nøjes med Tørv, maatte man vist op paa ca. 150 Millioner. Hidtil havde private ikke mærket saa meget til Brændselsmangel, men flere Bedrifter havde været i stærk Bekneb og lige ved at standse. Taleren oplyste, at der ved Forhandling mellem Byraadet og Bagerne var blevet anvist disse nogle Hundrede Rm. Brænde, men det stod i Skovene endnu, og det skyldtes den vanskelige Transport. Der var Mangel paa Jernbanevogne, og der var ogsaa Vanskeligheder ved at faa det kørt til Stationerne, hvis Vejen var ret lang, idet det da vilde blive meget dyrt. Hele Spørgsmaalet maatte organiseres, dels for at skaffe Vognmateriel, dels for at fremtvinge rimelige Priser for Kørslen. Men det kunde ikke lade sig gøre, uden at Byraadene som Helhed tog Affære og f. Eks. henvendte sig til Brændselsnævnet med Anmodning om at for-

dele Vognmængden paa en saadan Maade, at de enkelte Landsdele og de enkelte Byer kunde blive forsynede. Samtidig maatte Regeringen gribe ind og bestemme Kørelønnen, naar den ikke kunde holdes indenfor en rimelig Grænse pr. m pr. Mil. Den ene Samfundsklasse var ikke tjent med at skulle yde alt for meget til den andens Bestaaen. Angaaende Fordelingsmaaden af Træet fra Kommunens Skove mindede Forslagsstilleren om, at der havde vist sig megen Utilfredshed ved Uddelingen af Brændet. Der var altid mødt mange flere, end der var Brænde til, saa man havde været paa Nippet til at slaas om det. Der havde heller ikke været nogen Kontrol med, hvem der fik Brænde, saa nogle havde maaske faaet mere end een Gang, og andre slet ikke. Det maatte derfor ordnes saaledes, at der blev skaffet et bestemt Kvantum til Veje, og hver Familie kunde saa faa et bestemt Kvantum. Derfor var det mest retfærdigt, at det foregik ved Lodtrækning, ogsaa fordi der jo var nogen Forskel paa Træets Godhed. Det var maaske ogsaa det heldigste, om det, man fik fra andre Skove, blev uddelt paa samme Maade, men det kunde jo imidlertid overlades til Skovudvalget. Taleren havde ikke ment at ville foreslaa noget til Vedtagelse i Dag, men havde kun rejst Spørgsmaalet, fordi det var af Vigtighed at faa det overvejet i Udvalget, hvorfor han vilde henstille, at Skovudvalget fik det til Erklæring. Hovedsagen var jo, at man fandt Udveje til at sikre Folk det nødvendige Brændsel, Formen derfor kom i anden Række. Men hvis den enkelte Forbruger eller enkelte Kommune selv skulde ordne det, vilde det blive alt for dyrt; det maatte organiseres, saaledes at der var et bestemt Kontor, hvor man kunde henvende sig, saa kunde man

tillige paase, at Brændet blev leveret fra de Steder, der laa Brugsstedet nærmest. — Taleren henstillede saa, at Sagen overdrages Skovudvalget til videre Behandling.

Formanden oplyste med Hensyn til Hugning i Byens Skove, at den pligtige Hugst for 1916—17, beregnet efter de sidste 3 Aars Gennemsnit, udgjorde 2981 Rm og 895 Kvasbunker. I indeværende Aar skulde det fordobles og altsaa blive 5962 Rm og 1790 Kvasbunker. Heraf var skovet 2844 Rm og 802 Bunker, og der vilde yderligere blive at skove 3118 Rm og 988 Kvasbunker. Det var, hvad man havde til Raadighed i Byens Skove, og mere maatte man ifølge Loven ikke skove. Angaaende Fordelingen af Brændet maatte Spørgsmaalet tages under Overvejelse af Skovudvalget, og man blev vist nødt til at lade bekendtgøre, at Beboerne skulde indkomme med Bestillinger, saa man kunde faa at vide, hvor meget der ønskes. Det var ganske vist ikke fyldestgørende, idet mange vilde undlade at komme med Bestillinger og saa senere komme til at mangle; men det var vist den eneste Vej, hvorigennem man nogenlunde kunde bestemme Behovet. Taleren mente dog, at der allerede nu var gjort betydelige Indkøb af Tørv og Brænde, saa man kunde ikke uden videre regne med, at hver Familie i Byen kunde bruge saa og saa meget. Imidlertid vilde Skovudvalget tage sig af den Del, som angik Byens Skove, men det var maaske mest praktisk, om Spørgsmaalet om videre Indkøb af Brænde blev henvist til Belysningsudvalget.

Niels Jensen vilde gøre opmærksom paa, at der ude i Frederiksalle var en Mængde store Poppeltræer, som kun gjorde Skade for Skolerne og Kirkegaarden. De burde snarest hugges om.

M o u s t e n mente, at det vilde være det heldigste, om hele Spørgsmaalet baade om Brændet fra Byens Skove og Indkøb af andet kom ind under det samme Udvalg, hvorfor han henstillede, at hele Sagen blev overdraget Belysningsudvalget.

F o r m a n d e n svarede hertil, at Skovudvalget jo maatte bestemme Skovningen, men ellers havde man intet imod, at Belysningsudvalget ordnede det hele, eventuelt sammen med Skovrideren.

J a k o b J e n s e n troede, at Træerne i Frederiksalle vilde fylde for lidt. Han kunde godt slutte sig til Tanken om at lade Spørgsmaalet overgaa til Belysningsudvalget. Dette havde vel allerede foretaget nogle Beregninger over, hvor meget der vilde gaa til til hver Familie. Taleren ansaa det for heldigt, om man kunde faa oplyst, hvor meget Brændværdien af Træ og Tørv var i Forhold til Kul. Naar saa Befolkningen fik Oplysning derom, kunde de lettere gøre deres Bestillinger. Men Sagen maatte ind under faste Former, da det ellers vilde blive for dyrt.

B r ø n d u m antog, at det vilde være bedst, hvis man kunde skaffe sig noget at vide om, hvor stort Brændselsforbruget normalt plejede at være, og saa derefter foretog en Beregning over, hvor meget der skulde til, idet man jo kunde regne med henved Halvdelen af det normale eller lignende. Fordelingen var omtrent lige saa vigtig som det af faa Varen frem. Der var Familier, som laa inde med store Oplag, ja med flere Aars Forbrug af Brænde, og det var en stor Uret mod dem, der intet havde og maaske intet kunde faa. Det var derfor heldigt om Folk ligefrem kunde tvinges til at opgive, hvor meget de laa inde med. Man maatte i denne Vinter være nogenlunde solidarisk med hinanden, saa at ikke nogen havde

det rigtig godt, og andre slet ikke kunde slaa sig igennem. Man kunde finde sig i Savn, naar alle maatte savne, men ikke, naar enkelte havde i Overflod. Det var nødvendigt at gøre alt, hvad der kunde gøres, for at faa Sagen ordnet, og kunde det ikke lade sig gøre at skaffe det nødvendige, maatte man oplyse Befolkningen om, hvordan Forholdet var. Taleren mente, at Brændselsspørgsmaalet var saa stort, at Belysningsvæsenet ikke alene vilde kunne overkomme det, saa man maatte maaske hellere nedsætte et særligt Brændselsudvalg.

Christensen tvivlede om, at nogen laa inde med store Beholdninger at dømme efter den store Efterspørgsel, der havde været paa Koks. Skulde det være Tilfældet, var det rart at faa oplyst, hvor det var. Der var ganske vist fremskaffet nogle tyske Koks, som laa hos de forskellige handlende, men de vilde blive fordelt inden Vinteren. Taleren havde intet imod, at det blev overdraget Belysningsudvalget, da det var det heldigste, at et enkelt Udvalg fik med denne Sag at gøre, saa kunde man lettere faa en Oversigt over det. Der var enkelte Virksomheder, hvor man ikke kunde bruge andet Brænde end Koks; derfor maatte man henstille, at Tørv blev brugt i saa stor Udstrækning som muligt, hvor de kunde bruges. Brænde vilde næppe kunne skaffes i saa stor Udstrækning, at det kunde faa særlig Betydning som Brændsel, og det var jo tillige meget udrøjt. Det vigtigste var at skaffe Koks; det var langt det drøjeste Brændsel, særlig da Ildstederne jo var indrettet derpaa. Men her kom det an paa Forholdene uadtil; de var i Øjeblikket meget vanskelige, men kunde maaske bedres, saa man kunde faa Kul fra de krigsførende Lande. For Øjeblikket var de en-

gelske Kul i en Pris af 16—18 Kr. hl, og til en saadan Pris havde Smaafolk ikke Raad til at købe. Udvalget havde ordnet det saaledes, at de, som havde Raad til at købe Koks for Øjeblikket, kunde faa et vist Kvantum, og samtidig holdt man saa en Del tilbage til senere Fordeling i mindre Partier. Hvis Belysningsudvalget skulde have hele Brændselsspørgsmaalet under sig, mente Taleren dog, at Skovudvalget maatte være behjælpeligt med at fremskaffe saa meget Brænde som muligt. Fordelingen kunde vist bedst ske ved at anmode Folk om at indlevere Rekvisition paa, hvad de vilde have; derefter kunde man i nogen Grad beregne Mængden, der skulde til, og saa fandt man vel en Form for Uddelingen.

J a k o b J e n s e n vilde med Hensyn til Brøndums Forslag om at vælge et nyt Udvalg sige, at Skovudvalget gennem Skovrideren vilde være bedst kendt med, hvor der kunde faas Brænde, og Fordelingen maatte vist helst blive hos Belysningsudvalget, som havde sit Kontor med et stort Personale, der kunde sætte dette Apparat i Scene. Et nyt Udvalg var nødt til at have en Mand til at lede Arbejdet, da et Udvalg umuligt selv kunde paatage sig dette.

B r ø n d u m vilde gøre opmærksom paa, at det ikke havde været hans Tanke, at Sagen skulde spredes over flere Udvalg, men at et enkelt Udvalg skulde tage sig af det hele, og naar Belysningsudvalget havde med Tørvene at gøre, kunde det jo ogsaa tage sig af Brændet. Men da det jo tildels vilde blive et købmandsmæssigt Arbejde, vilde det sikkert være heldigt, hvis Kommunen fik en særlig sagkyndig Mand til at bistaa Udvalget dermed. Det var nødvendigt mente Taleren, at faa nogle Oplysninger med Hensyn til Forbruget

at holde sig til. Hvis Belysningsvæsenet mente at kunne overkomme det, vilde det jo være det bekvemmeste og billigste.

F o r m a n d e n vilde ogsaa finde det rigtigst at henvise Sagen til Belysningsudvalget, som havde sine Kontorchefer og det nødvendige Medhjælperapparat.

Sagen henvistes til Belysningsudvalget, for saa vidt angaar eventuelt Køb af Brænde andetsteds, samt Fordeling saavel af Brændet fra Byens som fra andre Skove.

13. (J. Nr. 137—1917). Andragende fra Nordre Værgeraad om **Bevilling til Deltagelse i Aarsmødet paa Nyborg Strand** den 26. og 27. n. M.

F o r m a n d e n mente ikke, man burde holde flere Møder end højst nødvendigt i Sommer; men da dette Møde samlede Deltagere fra Værgeraadene i hele Landet, kunde man vel ikke stille sig anderledes end andre Kommuner. Man kunde dog eventuelt afgøre det saaledes, at kun 4 af de 8 Medlemmer rejser til Møde.

Det vedtoges at bevilge de til 4 Medlemmers Rejse fra hvert Værgeraad nødvendige Beløb (50 Kr. til hver Deltager).

14. (J. Nr. 160—1917). Valg af et **Medlem til Fredningsnævnet** i Henhold til Lov af 8. d. M. om Naturfredning.

Kjeld Sørensen' valgtes.

15. (J. Nr. 134—1917). Andragende fra Lejerne af Kommunens **Skovpavilloner og Vennelystpavillonen** om i Sommermaanederne at maatte holde **Restaurationerne aabne til samme Tider som i tidligere Aar.**

Fra Politimesteren forelaa en Udtalelse om, at en saadan Dispensation vist ikke kunde gives, og

Udvalgets Indstilling gik derfor ud paa at nægte Andragendet.

Indstillingen vedtoges.

16. (J. Nr. 151—1917). Andragende fra Restauratør Olsen, Vennelyst, om **Tilladelse til at udstrække Forestillingerne paa Friluftsteatret til Kl. 11 Aften.**

F o r m a n d e n meddelte, at Belysningsvæsenet intet havde derimod, og antog derfor, at Byraadet kunde give Tilladelsen.

Anbefaledes.

17. (J. Nr. 51—1917). Andragende fra Aarhus Amts landøkonomiske Selskab om, at Tiden for **Anlæggets Benyttelse til Dyreskuer** m. m. maa forandres til den 10.—16. Juli.

Tilladelsen meddeltes.

18. (J. Nr. 68—1917). Andragende fra Restauratør Olsen, Vennelyst, om **Tilladelse til at opstille Gynger, Karusseller o. l. ved Afholdelse af Fester i Vennelyst-Anlægget.**

Sygehusudvalget og Forskønnelsesudvalget havde sat sig derimod, hvorfor Indstillingen gik ud paa at nægte Andragendet.

Indstillingen vedtoges.

19. (J. Nr. 149—1917). Regnskab for **Etatsraad Meulengracht og Hustrus Legat.**

Til Efterretning.

20. (J. Nr. 2⁵⁰—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for Guldsmedgade 31.

Anbefaledes.

21. (J. Nr. 2⁵¹—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for Nørrealles 17—23.

Anbefaledes.

22. (J. Nr. 2⁵²—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for Jægergaardsvej 67—69.

Anbefaledes.

23. (J. Nr. 2⁵³—1916). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21 og Bygningsvedtægts § 19** for Mejlgade 55.

Anbefaledes.

24. (J. Nr. 2⁵⁴—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21 og § 6** for Mejlgade 57.

Anbefaledes.

25. (J. Nr. 168—1917). Andragender om **Tilladelse til at udsætte Installation af W. C.** i følgende Ejendomme:

1. Sjællandsgade 92 og 92 a.
2. Frederiksbjerg Torv 2.
3. Mejlgade 7.
4. Fredensgade 26.
5. Frederiksgade 45—47.
6. Ryesgade 7.
7. Klostergade 34.
8. Studsgade 5—7.
9. Søndergade 22.
10. Sønderallé 48.
11. Frederiksallé 101.
12. Søndergade 36 B.

Fra Brolægningsudvalget forelæa Indstilling om, at Udsættelse bevilges til 1. Januar 1918, dog at Ejerne af Nr. 1 og 3—6 forpligter sig til straks at betale Arealafgiften efter Byraadets seneste Bestemmelse og snarest ordner dette Afgiftsspørgsmaal ved Andragende til Bygningskommissionen.

Indstillingen vedtoges.

26. (J. Nr. 10⁷—1917). **Andragende fra Folketingsmand Samuelsen om at maatte udtræde af Byraadet.**

Andragendet bevilgedes.
